

samen voor afval met toekomst !

Onze intercommunale:
een voorbeeld van deugdelijk bestuur

Alleen een langetermijnaanpak maakt
een duurzaam afvalbeheer mogelijk

EcoWerk heeft een duidelijke opdracht: het voeren van een duurzaam en integraal afval- en materialenbeleid voor al haar 27 gemeenten. We willen daarin trendsetter zijn in de regio Oost-Brabant. Alleen een langetermijnaanpak maakt een duurzaam én integraal afval- en materialenbeheer mogelijk. Alleen een langetermijndenken maakt de noodzakelijke investeringen in ophaalwagens, containerparken en verwerkingsinfrastructuur mogelijk én verantwoord.

EcoWerk is een 'zuivere' intercommunale en is volledig in handen van publieke vennoten. Dat is een grote troef voor onze aandeelhouders. We werken immers in opdracht van én in het verlengde van de aangesloten gemeenten en behartigen zo steeds de belangen van onze gemeenten en hun inwoners. Onze intercommunale treedt in plaats van de gemeenten vanuit een sterk solidariteitsprincipe, dat vooral de kleine gemeenten ten goede komt. Alle gehanteerde tarieven zijn dezelfde voor de gemeenten, ongeacht de geografische ligging. De gemeenten voeren een zo uniform mogelijk afvalbeleid en hanteren dezelfde tarieven voor hun inwoners.

EcoWerk zet haar middelen zo efficiënt mogelijk in. Wij beogen geen winst te maken. Dit maakt dat de maatstaf om beslissingen te nemen veel breder is dan alleen de financiële return: een flexibele dienstverlening, de uitvoering van een duurzaam afval- en materialenbeleid en het beperken van de milieu-impact van de activiteiten.

De bestuursvorm van EcoWerk is vergelijkbaar met die van een gemeentebeheer, met een zelfde hoog democratisch gehalte. EcoWerk kent een overzichtelijke structuur waarin transparantie en ethisch besturen steeds voorop staan. Het zijn de bestuurders namens de gemeenten die het beleid van de intercommunale op korte en lange termijn aansturen en de uitvoering ervan controleren. De betrokkenheid en de inbreng van de bestuurders is groot.

EcoWerk vindt het uitermate belangrijk en zelfs noodzakelijk dat alle gemeentevennoten vertegenwoordigd zijn in de Raad van Bestuur. Het is ondenkbaar dat EcoWerk, als opdrachthoudende vereniging en als een verlengd lokaal bestuur niet van dichtbij zou opgevolgd en gestuurd worden door een verkozene uit iedere gemeente.

Het is duidelijk: de intergemeentelijke samenwerking is een krachtige tool om beleid te kunnen voeren, om het afvalbeleid verder vorm te geven, nieuwe uitdagingen aan te gaan en dit alles tegen zeer aanvaardbare en marktconforme prijzen.

EcoWerf is een 'zuivere' intercommunale

EcoWerf is volledig in handen van 'publieke' vennoten. De aandeelhouders van EcoWerf zijn:

- 27 gemeenten: Begijnendijk, Bekkevoort, Bertem, Bierbeek, Boortmeerbeek, Boutersem, Geetbets, Glabbeek, Haacht, Herent, Hoegaarden, Holsbeek, Huldenberg, Keerbergen, Kortenaken, Kortenberg, Landen, Leuven, Linter, Lubbeek, Oud-Heverlee, Rotselaar, Scherpenheuvel-Zichem, Tielt-Winge, Tienen, Tremelo en Zoutleeuw;
- de provincie Vlaams-Brabant (tot 31/12/2018);
- enkele intergemeentelijke verenigingen (aangesloten voor de verwerking van gft bij EcoWerf, zetelen niet in de Raad van Bestuur, nemen op uitnodiging deel aan de Algemene Vergadering): Interza, Interrand, IOK en Limburg.net.

27 EcoWerf-gemeenten

De gemeentevennoten hebben 79,97% van de aandelen in handen. De provincie Vlaams-Brabant, die momenteel 20% van de aandelen in handen heeft, zal uiterlijk op 31/12/2018 uit de intercommunale stappen. Deze aandelen zullen worden overgenomen door de gemeenten. Daardoor zullen de gemeenten 99,97% van de aandelen in handen hebben.

EcoWerk werkt en wordt beheerd conform het Decreet op de Intergemeentelijke Samenwerking. EcoWerk werkt in opdracht van én in het verlengde van de aangesloten gemeenten. Elke dag opnieuw behartigt EcoWerk de belangen van haar gemeenten. Onze intercommunale treedt in de plaats van de gemeenten vanuit een sterk solidariteitsprincipe, dat vooral de kleine gemeenten ten goede komt.

Geen enkel privébedrijf heeft aandelen bij EcoWerk. EcoWerk is een op zich staande intercommunale en maakt geen deel uit van holdings. EcoWerk heeft ook geen zuster- of dochterbedrijven. EcoWerk heeft een beperkt aantal aandelen bij Interleuven en Limburg.net.

Opdracht van EcoWerk

EcoWerk heeft een duidelijke opdracht: het voeren van een duurzaam en integraal afvalbeleid voor al haar 27 gemeenten. We willen daarin trendsetter zijn in de regio Oost-Brabant. Alleen een langetermijnaanpak maakt een duurzaam én integraal afval- en materialenbeheer mogelijk. Daar hebben onze 27 gemeentevennoten en hun 424.000 inwoners recht op. Alleen een langetermijndenken maakt de noodzakelijke investeringen in ophaalwagens, containerparken en verwerkingsinfrastructuur mogelijk én verantwoord.

EcoWerk beoogt geen winst te maken. Dit maakt dat de maatstaf om beslissingen te nemen veel breder is dan alleen de financiële return: een flexibele dienstverlening, de uitvoering van een duurzaam afval- en materialenbeleid en het beperken van de milieu-impact van de activiteiten.

EcoWerk hanteert in haar beslissingen steeds de hiërarchie van een duurzaam afvalbeleid. Afvalpreventie staat steeds voorop. Dit maakt dat soms beslissingen genomen worden die ogenschijnlijk nadelig kunnen zijn voor de eigen bedrijfsvoering maar wel in het voordeel zijn van het algemeen belang. Zo daalde door de invoering van DifTar de hoeveelheid ingezameld gft-afval in sommige gemeenten met 50% waardoor de composteerinstallatie van EcoWerk veel minder gft-afval vanuit de eigen regio te verwerken kreeg. EcoWerk zet daarenboven acties op om de bevolking te informeren over thuiscomposteren en kringlooptui-

nieren. Om de verminderde aanvoer van gft te compenseren heeft EcoWerf contracten met haar buurintercommunales, die niet beschikken over een composteeringsinstallatie, afgesloten, om zo voldoende aanvoer in de composteerhal te hebben. Daarom zijn ze ook als aandeelhouder toegetreden tot EcoWerf.

Financiering van EcoWerf

Het eigen vermogen van EcoWerf is beperkt tot 9,7 miljoen euro waarvan slechts 1,7 miljoen euro kapitaal. Het grootste deel van het kapitaal is geïncorporeerd uit reserves, de kapitaalinbreng van de vennoten in 2003, na de afsplitsing van Interleuven, is zeer beperkt geweest.

Het balanstotaal bedraagt 40,8 miljoen euro (31/12/2016).

De jaarmzet in 2016 bedraagt 35,4 miljoen euro. EcoWerf maakt geen winst, maar vraagt voorschotten op bij de gemeentevennoten en rekent af op het einde van het jaar. Uitgaven en inkomsten zijn daardoor steeds in evenwicht. EcoWerf moet geen winst genereren om uit te keren aan haar aandeelhouders.

80% van de kosten wordt gedragen door de gemeenten (en de inwoners) en 20% door andere inkomsten (Fost Plus, Recupel, verkoop materialen ...).

De solvabiliteit ligt op 24% (31/12/2016). Het is een bewuste keuze van EcoWerf om haar schuld ratio rond de 25 tot 30% te houden en om niet over te gaan tot een volledige inbreng van het kapitaal door de gemeenten.

De statuten voorzien dat EcoWerf eventueel 0,50 euro/inwoner kan opvragen op jaarbasis en deze aan te wenden als kapitaalsverhoging in ruil voor het uitgeven van A-aandelen aan de vennoten.

De financiering van investeringen (a rato van 6 tot 8 miljoen euro per jaar) worden deels gedragen door de cash-flow maar worden grotendeels geleend bij de banken.

EcoWerf is btw-plichtig en rekent deze ook door aan de gemeenten voor 78%. De gemeenten halen hun btw-voordeel uit het feit dat ze geen btw moeten betalen op de personeelskost van EcoWerf, aangezien EcoWerf een verlengd lokaal bestuur is. Hierdoor behouden de gemeenten het voordeel van de 'eigen' uitvoering.

EcoWerf is net zoals de gemeenten gehouden aan de wetgeving Overheidsopdrachten.

Sinds kort kan EcoWurf ook rechtstreeks 'innen' bij de inwoners. De betaalde contantbelasting door de inwoners gaat rechtstreeks op rekening van EcoWurf maar verloopt nog steeds heel doorzichtig via de gemeenten. De gemeenten beslissen over de hoogte van de contantbelastingen en alle inkomsten en uitgaven blijven geboekt via de gemeentelijke rekeningen.

EcoWurf heeft op de lopende rekeningen ongeveer 1 miljoen euro ter beschikking en heeft geen uitstaande beleggingen.

Kostprijs van afval

Alle gehanteerde tarieven voor de gemeenten zijn dezelfde voor de verschillende gemeenten, ongeacht de geografische ligging: een containerwissel in Landen kost de gemeente evenveel als een containerwissel in Leuven. Zo zet EcoWurf het solidariteitsprincipe in de praktijk om.

EcoWurf tracht de tarieven voor de burger in het ganse werkingsgebied zo uniform mogelijk te houden. Zo wordt vermeden dat er afvaltoerisme plaatsvindt. De gemeenten binnen dit werkingsgebied voeren een zo uniform mogelijk afvalbeleid.

De expertise van de Raad van Bestuur

De bestuursvorm van EcoWurf is vergelijkbaar met die van een gemeentebeestuur, met een zelfde hoog democratisch gehalte. EcoWurf kent een overzichtelijke structuur waarin transparantie en ethisch besturen steeds voorop staan. Het zijn de bestuurders namens de gemeenten die het beleid van de intercommunale op korte en lange termijn aansturen en de uitvoering ervan controleren. De betrokkenheid en de inbreng van de bestuurders is groot.

EcoWurf heeft als kerntaak het geïntegreerd afvalbeleid van de gemeenten vorm te geven en ten uitvoer te brengen. De expertise hiervoor nodig overstijgt echter de zuivere afvalinzameling en verwerking. Materialenbeleid, personeelsbeleid, financieel en administratief beheer, ict, databeheer, mvo-beleid, patrimoniumbeleid, doelgroepenbeleid, juridische aspecten ... zijn de dagdagelijkse bezigheden. EcoWurf, en in extenso alle afvalintercommunales, is/zijn dus enerzijds een verlengd lokaal bestuur, een gemeenschappelijk gemeentelijke dienst maar anderzijds ook een volwaardig bedrijf en dit in al zijn aspecten. Dit impliceert dat de personeelssamenstelling van die aard is dat alle opgesomde aspecten moeten beheerst worden. Dit geldt ook voor de bestuurders van de intercommunale.

Er is binnen de Raad van Bestuur een noodzaak aan bestuurders met ervaring op diverse vlakken: op gebied van gemeentelijk bestuur, afval- en materialenbeleid, dienstverlening en informatieverstrekking, personeelsaangelegenheden, ict, mvo, doelgroepenbeleid, financiën en juridische aspecten.

De aansprakelijkheid van de bestuurders voor hun beslissingen op gebied van personeelsveiligheid en milieubeleid is dermate serieus dat hiervoor een bestuurdersaansprakelijkheidverzekering wordt afgesloten.

Samenstelling van de Raad van Bestuur

De statuten van EcoWerk bepalen het aantal bestuurders in EcoWerk:

- 1 bestuurder per aangesloten gemeente (27)
- maximaal 3 bestuurders vanuit de provincie (3)
- 1 bestuurder-deskundige (gemeenten met maximum 15.000 inwoners) (1)
- 1 bestuurder-deskundige (gemeenten met inwonersaantal van 15.000 tot 50.000) (1)
- 1 bestuurder-deskundige (gemeenten met minimaal 50.000 inwoners) (1)
- 2 bestuurders met raadgevende stem (gemeenten met maximum 15.000 inwoners) (2)
- 2 bestuurders met raadgevende stem (gemeenten met inwonersaantal van 15.000 tot 50.000) (2)
- 1 bestuurder met raadgevende stem (gemeenten met minimaal 50.000 inwoners) (1)
- 1 secretaris met raadgevende stem (algemeen directeur) (1)

EcoWerk vindt het uitermate belangrijk en zelfs noodzakelijk dat alle gemeentenvennoten vertegenwoordigd zijn in de Raad van Bestuur. Het is ondenkbaar dat EcoWerk, als opdrachthoudende vereniging en als een verlengd lokaal bestuur niet van dichtbij zou opgevolgd en gestuurd worden door een verkozene uit iedere gemeente. Hun aanwezigheid en de aanwezigheid van de bestuurders met raadgevende stem vloeit voort uit het Decreet op de Intergemeentelijke Samenwerking (DIS).

De 3 bestuurders vanuit de provincie zullen niet langer deel uitmaken van de Raad van Bestuur wanneer de provincie Vlaams-Brabant uittreedt uit EcoWerk ten laatste op 31/12/2018 ingevolge de recente wijziging in het DIS.

Vergoedingen voor bestuurders

De bestuurders van EcoWerk in de Raad van Bestuur en in het Directiecomité ontvangen voor hun bijdrage een bruto-vergoeding van 193 euro per vergadering en een verplaatsingsvergoeding.

In 2016 kwam de Raad van Bestuur 9 keer samen, het Directiecomité komt tweewekelijks samen.

De actieve bijdrage van de bestuurders en directieleden en hun feedback vanuit de gemeentelijke context en hun directe contacten met de bevolking maken het voor EcoWerk mogelijk om onze dienstverlening en werking continu te verbeteren.

De vergoeding is volledig transparant, is gepubliceerd op de website van EcoWerk en is lager dan het wettelijk maximum van 205 euro per vergadering.

Twee maal per jaar wordt een Algemene Vergadering bijeengeroepen. In juni voor de goedkeuring van de jaarrekening, de kwijting van de bestuurders en de bespreking van de activiteiten van het voorbije jaar. In december voor de bespreking van de begroting en de te ontwikkelen activiteiten voor het komende jaar. De vertegenwoordigers in de Algemene Vergadering krijgen geen vergoeding.

Om grotere dossiers voor te bereiden (b.v. afstemmen DifTar-tarieven, Masterplan Containerparken, opmaak ondernemingsplan) worden werkgroepen opgericht, samengesteld uit personeelsleden en afgevaardigden van de Raad van Bestuur. Deelname aan de werkgroepen, die vaak enkele malen per jaar samenkomen, is steeds onbezoldigd.

De totale bestuurskosten voor EcoWerk bedroegen 88.429,33 euro in 2016, wat 0,24% betekent van de totale kost. Dit heeft een zeer geringe impact op de afvalfactuur voor de gemeentevennoten en de inwoners.

DifTar, gedifferentieerd tarief, draagt zijn steentje bij in de circulaire economie.

EcoWerk heeft steeds de kaart getrokken van afvalpreventie en van de maximale recuperatie van de door de gezinnen geproduceerde afvalstoffen. Het sluiten van kringlopen en het vermijden van verbranding van materialen is een nobel doel dat deel uitmaakt van de circulaire economie maar voor EcoWerk is dit steeds

gepaard gegaan met de financiële noodwendigheid. Het sluiten van de eigen stortplaatsen en het niet bekomen van een eigen huisvuilverbrandingsinstallatie in de provincie heeft ons doen uitwijken naar andere provincies en dat is duur. Als niet-eigenaar betaal je ook altijd iets meer. Het zijn dan ook de niet-verbrandingsinstallaties-bezitters die gft-composteerinstallaties gebouwd hebben in Vlaanderen. Daarom ook dat er groen-regio's en gft-regio's zijn in Vlaanderen.

Ook vandaag is de verwerking van huisvuil (verbranding met energierecuperatie) en compostering van gft een belangrijk deel van de afvalfactuur.

Maar EcoWerk keek verder. In 2005 startten de eerste DifTar-inzamelingen aan huis en op de containerparken en met succes. De geautomatiseerde controle van de aanbieder en de tarifiering, grotendeels per kg, maken de inwoners nog meer bewust van de werkelijke kost van hun afval. Ze hebben oog voor afvalpreventie, gaan thuiscomposteren en gaan nog beter sorteren.

De opzet van de werkgroep, opgestart lang voor 2005 en bestaande uit enkele pioniergemeenten, was steeds om de sortering verder door te drijven, de inwoner kostenbewust te maken, de totale afvalkost te verlagen en de kostendekingsgraad te verhogen. Om die boodschap goed te kunnen brengen was en is het uiterst belangrijk dat de tarieven in alle gemeenten identiek waren en blijven in de toekomst. En daar is EcoWerk wonderwel in geslaagd. Niet alle intercommunales in Vlaanderen zijn daarin geslaagd. Tot op heden heeft EcoWerk die afspraken en de uitgezette lijn kunnen aanhouden via overleg met alle betrokken gemeentebesturen (ondertussen al 24). De vastgestelde tarieven zijn ook steeds conform het Vlarema.

Intergemeentelijke meerwaarde en marktconforme werkingsbijdragen

De meerwaarde van de intergemeentelijke vereniging ligt hem in het feit dat je met een aantal gemeenten de krachten bundelt om expertise op te bouwen voor het uitvoeren van een gemeentelijke taak, in deze de gemeentelijke zorgplicht wat betreft huishoudelijk afval. Het maakt het ook mogelijk om een eigen verwerkingsinstallatie uit te baten, langetermijnovereenkomsten af te sluiten voor de verwerking van het ingezameld afval en andere transportmodi in te schakelen. Het opzetten van een Masterplan Transport en een Masterplan Containerparken vereist een gemeentegrensoverschrijdende aanpak wat in het kader van een intergemeentelijke aanpak efficiënt en duurzaam kan gerealiseerd worden.

Het is een moeilijkerere rekenoefening om de aangerekende kostprijs van EcoWurf aan de gemeenten te vergelijken met wat een privé zou kunnen aanbieden voor bepaalde deelopdrachten.

Enkele voorbeelden uit het recente verleden kunnen wel bevestigen wat de meerwaarde van een intergemeentelijke vereniging inhoudt.

Stad Tienen heeft na een periode van samenwerking met een privaat bedrijf het stedelijk afvalbeleid opnieuw in handen gegeven van EcoWurf.

In de periode dat het afvalbeleid via een concessieovereenkomst was toevertrouwd aan een privaat bedrijf zijn er heel wat kansen gemist. Omgekeerd heeft EcoWurf het afvalbeleid in Tienen een nieuwe stimulans kunnen geven. Volgende naakte feiten:

- EcoWurf bleek bij aanvang (2015) 5% goedkoper dan de concessionaris.
- De inkomsten op het containerpark zijn het eerste jaar met 300.000 euro op jaarbasis gestegen door het correct toepassen van de bestaande retributies. De hoeveelheid grofvuil op het containerpark is tegelijkertijd gedaald van 56 kg naar 16 kg per inwoner.
- De zuiverheid van de pmd was bijzonder slecht wanneer EcoWurf het roer overnam, dit was misschien nog de pijnlijkste aanpassing voor de inwoners van het centrum.
- Tienen heeft nu een modern uitgebouwd containerpark met weegbruggen, gebouwd en opgestart binnen 1,5 jaar na de overstap naar EcoWurf. Dit park past binnen het Masterplan Containerparken (momenteel zijn reeds 10 modelparken verwezenlijkt).
- Tienen start in 2017 met de eerste ondergrondse containers.

Een tweede voorbeeld dateert van 2015. In het vooruitzicht van de aansluiting van stad Tienen en de opstart van DifTar aan huis in Landen en Herent besloot EcoWurf een deel van haar ophaalactiviteiten uit te besteden aan derden wegens gebrek aan voldoende ophaalwagens en personeel. De inzameling van huisvuil in zakken (in 6 gemeenten, waaronder Tienen) werd gegund aan de meest voordelige bieder. De laagste bieder bleek 14% goedkoper dan EcoWurf, de 2 overige bidders 30% duurder. Het privaat bedrijf heeft de dienstverlening uitgevoerd, met vallen en opstaan, maar om het werk nog in 2016 te kunnen uitvoeren vroeg het bedrijf een aanzienlijke prijsverhoging waardoor ook zij 17% duurder werd dan EcoWurf. De opdracht werd opnieuw in eigen beheer uitgevoerd.

Uit de aanbesteding van de stad Aarschot in het jaar 2014, voor het verzorgen van het stedelijk afvalbeleid, kunnen we weinig afleiden. EcoWerf was mee geselecteerd om een offerte in te dienen maar werd in de loop van de concurrentiedialoog geweerd toen duidelijk werd voor de stad dat EcoWerf alleen kan werken in beheersoverdracht voor vennoten.

Hieruit volgt dat de intergemeentelijke samenwerking een krachtige tool is om beleid te kunnen voeren, om het afvalbeleid verder vorm te geven conform de nieuwe uitdagingen en dit alles tegen zeer aanvaardbare prijzen.

Belangrijke werkgever in de regio

EcoWerf is een belangrijke werkgever in de regio, ook voor laaggeschoolden. Van de 321 werknemers actief op 31/03/2017 wonen er 275 bij 1 van de gemeentevennoten.

De grote uitdagingen/projecten van EcoWerf voor de komende jaren

EcoWerf staat voor belangrijke uitdagingen. De verdere implementatie van het Masterplan Containerparken zodat elke inwoner op korte afstand op een containerpark terecht kan. De verdere uitvoering van het Masterplan Transport zodat inzamelrondes efficiënt, kostenbewust en milieuverantwoord blijven uitgevoerd worden. De verdere uitvoering van het Masterplan site Leuven en het bouwen van een nieuwe voorvergistingsinstallatie. De verdere uitbouw van een flexibele dienstverlening en comfortverhoging voor de inwoners: koppeling DifTar-saldo aan huis en containerpark, inzamelen van meer afvalfracties, mobiele containerparken in de stedelijke context, ondergrondse inzameling huishoudelijk afval bij hoogbouw en in nieuwe wijken ...

De verlenging van de intergemeentelijke samenwerking in EcoWerf in 2021 zal een verdere langetermijnaanpak mogelijk maken.

Versie 26/04/2017

www.ecowerf.be - info@ecowerf.be - 016/28 43 00